

iako i Królewny Jej Miłości i inszych wszystkich rzeczy w tychże uniwersalech omianowanych, tego inaczej rozumieć nie mogliśmy iedno za krzywoprzysięcę i za zapamiętnego pocziwości swej. **Actum et datum Cracoviae in conventu omnium ordinum generali coronationis, die 5 Martii anno Domini 1576.** Stanisław Karnkowski biskup Kuiawski ręką własną. Piotr Zborowski wojewoda, starosta generalny Krakowski. Jan Sierakowski wojewoda Lanczycki ręką własną. Valentinus Dębiński **Regni Poloniae cancellarius manu propria.** Petrus Dunin Wolski **vicecancellarius.** Andreas Firley **capitaneus Sandomiriensis nomine et ex commissione omnium nunciorum Regni manu propria.** Jan z Sienna kasztelan ręką własną<sup>a</sup>.

### III. NAZNACZENIE KORONACJI KRÓLEWSKIEJ [10 KWIETNIA 1576 R.]

My rady duchowne i świeckie, także i posłowie ziemscy mocą uniwersalów naszych, na ten akt koronacyi Pana nowo obranego, Iego Miłości Pana Stephana Batorego, Woiewody Siedmiogrodzkiego, tu do Krakowa zgromadzeni, waszmościom wszem oznaimuiemy, a Iego Krolewska Miłość tu do Krakowa w Wielką Srdzę przyszlą [11 IV 1576], **quod felix faustumque sit**, wedle oznajmienia swego, przyiahać raczy, rozumiejąc pod ten czas nie być nic potrzebniejszego i pożyteczniejszego, iedno aby co rychlej koronowan był. Do której koronacyi radzibyśmy byli nie nie mieszkając przystąpili, lecz folgując i chmościom panom radom koronnym i rycerstwu w Wielkim Księstwie Litewskim, aby na koronacyją przybyć mogli i też aby ten akt **solennis** koronacyi do wiadomości wszech obywatelów koronnych doszedł, zdała się nam być rzecz potrzebna po przeszłych prorogacyjach, czas i dzień pewny koronacyi oznaczyć. Jakoż oznaczamy Niedzielę Przewodnią blisko przyszlą [29 IV 1576]. Ktorego dnia, za łaską Bożą ten akt, tak z strony koronacyi Króla Iego Miłości Pana naszego, iako i Królewny Jej Miłości i wszystkich innych rzeczy w tychże uniwersalech omianowanych, niwczym onych nie odstępuiąc i owszem przy nich mocnie stojąc, odprawimy. Które niniejsze uniwersały zleciliśmy ichmościom panom pieczętarzom koronnym, za podpisem i pieczęcią ichmościów wydawać i rozsyłać. Dan w Krakowie dnia 10 miesiąca Kwietnia, roku Bożego MDLXXVI. **Ex commissione senatus et nunciorum terrestrium Regni.**

### IV. INNOTESCENTIA STEPHANI REGIS [4 MAJA 1576 R.]

Stephanus Dei gratia Rex Poloniae, Magnus Dux Lithvaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae, Kiiioviae, Volhyniae, Podlachiae, Livoniae ac Princeps Transsylvaniae etc. Omnibus in universum Regni Nostri ducibus, principibus, baronibus, spiritualibus et saecularibus, archiepiscopis, episcopis, palatinis, castellanis, capitaneis, dignitariis, officialibus, iudicibus ac eorum vicesgerentibus, tum proconsulibus, consulibus et quibusvis aliis Regni Nostri magistratibus aut eorum loca tenentibus, caeterisque aliis cuiuscumque conditionis hominibus, ad quorum notitiam hae Nostrae pervenerint litterae, sincere et fideliter Nobis dilectis, gratiam Nostram Regiam.

Sincere et fideliter Nobis dilecti! Factum est divina providentia, cuius nutu et voluntate cuncta gubernantur, et cum liberis ac communibus ordinum huiusce Regni Nostri suffragiis, ad regiam dignitatem evecti, ac per oratores eo nomine ad Nos missos, accersiti essemus, non modo incolumes huc pervenerimus, sed etiam Cracoviae in summo arcis templo, die prima mensis Maii, sacro diademate, Regibus Poloniae imponi solito, inspectante senatu ac terrarum nuntiis, caeterisque ordinibus insigniti et coronati sumus. Quo in loco iusiurandum verbis conceptis iuxta exhibitam Nobis formam de servandis ac manutenendis omnibus libertatibus, praerogativis tam ecclesiasticis quam saecularibus, tam publicis quam privatis, tum etiam legibus, statutis, consuetudinibus etc. praestitimus. Easdem etiam diplomate Nostro (cuius exempla quoquo versus transmitti mandavimus) confirmavimus. Quibus omnibus rite ac de

<sup>a</sup> Na końcu skrót: Sta. Criski aro. castr, ra. ca. zal.

consilio senatus, assensusque omnium ordinum confectis, iam in Dei Nomine, quod faustum felixque sit, sceptrum ac regimen, administrationemque Reipublicae huius, suscepto primum a senatu Regni, deinde ab his quorum intererat, fidelitatis iuramento apprehendimus; omni etiam ex parte serenissimae Infantis Poloniae Consortis Nostrae charissimae ex praescripto Varsaviensi et Andreiowiensi suum fortita sunt effectum. Quod ad notitiam omnibus deducendo, sincere et fideliter vestras, quorum in interest hortamur et mandamus, ut hanc inaugurationem Nostram, libertatumque ac iurium a Nobis factam confirmationem, publice in civitatibus, oppidis, parochiis et villis, diebus forensibus aut solennioribus per praecones litterarumque harum apud loca publica affixionem, denuntiari ac publicari et in acta publice castrensia ingrossari curent, et faciant. Tum vero quod unicum restat, sincere et fideliter vestrae intermissa officia ac munera sua, praestito prius quam primum iuramento reassumant. Iudicia tam terrestria quam castrensia, capitanealia, causarum tam iudicialium quam officiorum ac etiam civilia, quam alia quaevis, auctoritate et sub nomine ac titulo Nostro exerceant, omninoque ea quae vel ex legum praescripto, vel de more ac consuetudine facere quis tenetur, iam facere incipiant et exequantur, finita determinatione conventus praesentis, iuxta iuris ordinem; dentque operam, ne ius et iustitia, quae sunt Regnorum fundamenta, negligantur pro gratia Nostra.

Datum Cracoviae in comitiis felicitis coronationis Nostrae, die quarta mensis Maii, anno Domini M.D.LXX. sexto [4 V 1576], Regni vero Nostri anno primo. Petrus Dunin Wolski, Regni Poloniae vicecancellarius. Ad mandatum Sacrae Maiestatis Regiae proprium.

#### V. CONFIRMATIO GENERALIS [4 MAJA 1576 R.]

Confirmatio generalis omnium iurium, privilegiorum, libertatum Regni Poloniae et Magni Ducatus Lithvaniae, facta per Serenissimum Principem et Dominum, Dominum Stephanum Primum, Dei gratia Regem Poloniae, eundemque Ducem Magnum Lithvaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae, nec non Principem Transsylvaniae.

In nomine Domini, amen. Ad perpetuam rei memoriam. Quandoquidem in humanis actionibus nihil est tam firmum et stabile, quod non vetustate consenescat et oblivione deleatur; recte indagatrix omnium rerum sapientia providit, ut aeternitatem rerum monumenta litterarum custodiant et ad sempiternam hominum memoriam usque transmittant. Proinde Nos Stephanus, Dei gratia Rex Poloniae et Dux Magnus Lithvaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Somogitiae, Kijoviae, Volhyniae, Podlachiae, Livoniaeque, nec non Princeps Transsylvaniae: manifestum ac testatum facimus omnibus quorum interest, tam praesentibus quam futuris, harum notitiam habituris, ut perpetua grati Nostri animi erga Regnum hoc Poloniae et Magnum Ducatum Lithvaniae testificatio extaret. Et si nihil habeamus ita charum, quod non libenter, ipsius ornandi et amplificandi causa, faciendum Nobis esse putemus, tamen singulari Reipublicae studio provocati, quod Nos in Regem suum incolae Regni huius elegerint, Nostramque personam inter alios excellentissimos principes orbis christiani praetulerint, sacrum diadema capiti Nostro imponi curarint, omniaque iura, privilegia, libertates, praerogativas et quaecunque in Patria potuerunt habere charissima et nobilissima, Nobis concediderint, ut ea in manibus Nostris, tanquam in aliquo sacrario reposita, conservaremus et tueamur. Horum tantae benevolentiae et fidei, ut parem animi et gratiam referamus, testemurque in perpetuum, omnia Nobis prae incolumitate et splendore Regni huius esse et fore semper inferiora, siquidem ex Patria Nostra, omnia quae Nobis aliquando chara extiterunt, huc intulimus, commodaque Regni huius nobilissimi, commodis Nostris antetulimus, quod a Nobis et grati animi memoria et officium Nostrum Regium et utilitas Regni consuetudoque antecessorum Nostrorum Divorum Poloniae Regum et Magnorum Ducum Lithvaniae, exposcere videbatur, sponte ac libere, maturaque deliberatione super his habita, omnia privilegia, donationes, inscriptiones, advtalitates, libertates, praerogativas, immunitates tam Regni et Magni Ducatus, quam terrarum earundem communes, ipsis coniunctim aut separatim concessas, quam privatarum personarum cuiuscunque status, conditionis, sexus existentium, civitatum, oppidorum et locorum quorumcunque privatas, ecclesiasticas et seculares cuiuscunque generis, per antecessores Nostros Regni Poloniae ac Magni Ducatus Lithvaniae, terrarumque iis coniunctarum, Reges, Principes,